

Sebastià Serra, nou director del IEB

L'historiador Sebastià Serra és el nou director de l'Institut d'Estudis Baleàrics.

Hi havia un cert interès morbós per a saber qui substituiria l'escriptor Gabriel Janer Manila al capdavant de l'Institut d'Estudis Baleàrics (IEB). El IEB ha pres una gran volada durant la darrera presidència de Jaume Matas. Després del trencament de l'Institut Ramon Llull –que restà amb el mateix nom, però sense ser compartit entre Catalunya i les Balears–, Matas donà importància al vell IEB. Aquest institut s'havia creat sota la dictadura de Franco i depenia de la Diputació. D'ençà de 1983 havia quedat sota la responsabilitat del govern autònom. Tanmateix, no tenia una activitat gaire intensa. Quan Matas en nomenà director Gabriel Jané Manila, escriptor i professor de pedagogia de la Universitat de les Illes Bale-

esquerra (PSOE, UM i Bloc) per governar les Illes, la proposta de nomenament del director del IEB recaigué en UM. Qui proposaria? Els rumors feien córrer molts de noms. Però el dijous dia 19 de juliol la notícia sorprengué tothom: UM proposà per al càrrec Sebastià Serra i Busquets. La sorpresa era enorme, perquè Serra és un dels fundadors del PSM, partit actualment integrat en el Bloc, que no té pas unes relacions gaire cordials amb UM. Encara causà més impacte el fet de saber que, dies abans, Serra s'havia donat de baixa del partit que ajudà a fundar el 1976.

El nou director. Sebastià Serra i Busquets (Palma, 1950) és professor d'Història Contemporània de la UIB. Com a historiador ha publicat nombrosos articles, estudis i llibres sobre la història contemporània de les Illes Balears i Mallorca. Als anys setanta del segle passat s'inicià en l'activisme cultural i polític, mitjançant l'Obra Cultural Balear (OCB). Posteriorment, ja com a professor de la UIB i historiador, va engegar nombroses iniciatives culturals, en-

L'esforç intel·lectual i cultural de Sebastià Serra dins i fora del PSM sempre ha estat fortament imbuït del seu compromís amb el país

ars (UIB), el IEB fou reorganitzat i experimentà un gran desenvolupament. Era l'equivalent de l'IRL –ja estrictament del Principat– a les Illes Balears per a la promoció exterior de la cultura catalana balear. Un dels esdeveniments culturals que ha organitzat el IEB, per exemple, han estat unes jornades culturals a Nova York, que l'han convertit en un botí polític abellidor.

Quan es concretà el pacte de centre-

tre les quals es destaquen la creació d'un grup de recerca d'història contemporània –format per estudiants i llicenciats en Història de la UIB–, que aquests darrers anys ha publicat aportacions rellevants al coneixement d'aquest període històric; per exemple, una història del financer Joan March, escrita per Pere March, que va batre rècords de vendes. Serra també ha dirigit una col·lecció de llibres sobre la història contempo-

rània de les Illes, i ha participat en congressos dels Països Catalans i de l'estranger.

Serra és prou conegut per la tasca intel·lectual i cultural, però, sobretot, per la militància política. El 1976 va ser un dels fundadors del PSM. Tot d'una de néixer, aquest partit esdevingué quelcom més que un simple instrument polític. Sota la direcció de Serra –compartida amb més gent– es fixà uns objectius culturals i de país de primera magnitud. Irradià sentit de país per a evitar les temptacions secessionistes respecte a l'idioma. El PSM de Serra, entre 1976 i 1983, dugué a terme una tasca cultural i intel·lectual ingent, amb la implicació tant dels dirigents com d'una bona colla d'intel·lectuals que hi col·laboraren. Aquesta força va obligar els partits majoritaris de l'època, UCD i PSOE, a acceptar a l'Estatut (1983) que el català –denominat d'aquesta manera– fos llengua cooficial, amb el castellà, i també fos reconeguda com a llengua pròpia de les Illes Balears.

L'esforç intel·lectual i cultural de Serra sempre ha estat fortament imbuït del seu compromís amb el país. Inevitablement, això era sinònim de compromís amb el partit que fundà. L'una cosa pareixia indestruïble de l'altra.

Com a representant del PSM, va ser diputat al Parlament (1983-1993) i regidor de l'Ajuntament de Palma (1991-2001). Com és prou sabut, les relacions entre el PSM i UM no són gaire bones. Des que el PSM decidí de fer part del Bloc, els dirigents d'UM diuen que són l'únic partit exclusivament nacionalista que queda a les Illes. La presidenta d'Unió Mallorquina, Maria Antònia Munar, ha explicat moltes vegades que el seu objectiu estratègic és fer d'UM "la CiU de les Illes Balears" (vegeu l'entrevista publicada per EL TEMPS el mes d'abril). La crisi del PSM, a resultes de la integració en el Bloc, provocà que alguns militants passassin a col·laborar amb UM. Però eren pocs i cap d'ells gaire conegut públicament. Fins ara. El fet que Serra s'hagi donat de baixa del seu partit i que hagi acceptat de ser, en qualitat d'independent polític, el nou director del IEB a proposta d'UM

MIQUEL PAYERAS

és un element important en aquest clima de males relacions entre tots dos partits.

Relacions IEB-IRL. En el nou context polític, la projecció de la cultura catalana de les Balears cap a l'exterior continuarà tenint com a instrument el IEB. Però no serà l'únic. Si més no, segons les previsions de l'acord del govern balear. En efecte, un dels objectius de l'executiu de Francesc Antich és *entrar* a l'IRL. Tot indica que no es tractarà d'una nova definició total de l'institut del Principat –que canvià els estatuts després de la ruptura–, sinó d'una adhesió balear

com a ens col·laborador. Així ho han explicat a aquest setmanari fonts del IEB. Però encara és prest per a saber com es definiran les relacions perquè no hi ha res tancat. En qualsevol cas sí que sembla clar que coexistirà la presència balear a l'IRL amb el IEB, que tindrà, com fins ara, pressupost i entitat suficient per a desenvolupar les tasques pròpies, si bé pareix que en coordinació amb l'IRL per a no duplicar esforços. Per al nous dirigents de l'Institut d'Estudis Balearics, la definició exacta de la seva naturalesa i la concreció de les relacions amb l'IRL seran una de les primeres tasques. Com a exemple de

la indefinició actual, fonts de l'IEB expliquen que l'IRL ha convidat un grapat d'escriptors illencs a anar a la Fira Internacional del Llibre de Frankfurt alhora que és vigent un conveni signat entre tots dos instituts per a col·laborar a la fira esmentada, tot i que no queda clar si els escriptors són convidats gràcies al conveni o no.

Amb relació a Frankfurt, un dels intel·lectuals catalanistes més coneguts de les Illes, l'escriptor Antoni Serra, ha declinat la invitació de l'IRL, entre més motius perquè creu que tracta els escriptors illencs com si fossin "de segona divisió", ja que organitzarà actes per a ells i no els integrarà en els que duran a terme els principatins, segons que explicà en un article publicat a la premsa de Palma.

Miquel Payeras

Pel que fa a les noves relacions amb l'Institut Ramon Llull, tot indica que l'Institut d'Estudis Balearics s'hi adherirà com a ens col·laborador